

Dr hab. Joanna Unterschütz

Dialog społeczny w (Z)EKS, KPP UE i Filarze Praw Socjalnych

Europejska Karta Społeczna (EKS), Karta Praw Podstawowych UE (KPP) i Filar Praw Socjalnych (FPS), pomimo istotnych różnic związanych z umiejscowieniem w multientrycznym porządku prawnym państw europejskich, łączą więzi wynikające ze wzajemnych oddziaływań i inspiracji. Dotyczy także praw socjalnych związanych z prowadzeniem dialogu społecznego, jak prawo do zrzeszania się w związkach zawodowych i organizacjach pracodawców, prawo do prowadzenia rokowań zbiorowych, sporów zbiorowych oraz prawo pracowników do informacji i konsultacji. FPS czerpie inspirację z KPP, ta z kolei z (Z)EKS i EKPCz (w zakresie swobody zrzeszania).

Podmiotowy zakres swobody zrzeszania najszerzej ujęty został w art. 12 KPP (każdy), natomiast (Z)ESK przywołuje prawo pracowników i pracodawców, przy czym po stronie pracowniczej dotyczy nie tylko osób aktywnych zawodowo ale i tych, które posiadają uprawnienia wynikające ze stosunku pracy (emeryci i renciści, osoby bezrobotne). W zakresie prawa do rokowań zbiorowych i prawa do strajku art. 28 KPP wzorowany jest na art. 6 (Z)EKS.

Dialog społeczny i społeczne zaangażowanie pracowników stanowi jedną z zasad ujętych w Europejskim Filarze Praw Socjalnych. Komisja Europejska odnosi się również do dialogu społecznego na poziomie europejskim jako jednego z rozwiązań, za pomocą których można wprowadzić w życie zasady ujęte w Filarze, deklarując wsparcie dla wznowienia dialogu społecznego na poziomie europejskim oraz podkreślając rolę dialogu pomiędzy organizacjami zrzeszającymi pracodawców i pracowników.

Jednocześnie już sam sposób ujęcia zasady 8 Filaru może budzić wątpliwości. Zwłaszcza tam, gdzie mowa jedynie o „zachęcaniu” partnerów społecznych do negocjowania i zawierania układów zbiorowych oraz do „wspierania zwiększonej zdolności partnerów społecznych do propagowania dialogu społecznego”, pomija się jednocześnie prawo do prowadzenia sporów zbiorowych i strajku. Można zastanawiać się w jakim stopniu takie ujęcie tych praw socjalnych stanowiąc regres w stosunku do KPP ma rzeczywiście, jak deklarują jego twórcy, stanowić odpowiedź dla aktualnych wyzwań socjalnych i przyczynić się do lepszego wdrażania praw społecznych.